

2:nd floor – Maria Bernholm (se bild sidan 7)

Sin spegelbild i vattnet kan man kanske se, om man böjer sig ner över en brunn. Denna illusion återspeglas möjligen i lockets bild. En annan mer fantasifull tolkning är, att man befinner sig nere i brunnen på en inverterad 2:nd floor, och ser markytans människor titta ner.

Utan titel – Helena Byström

Knåda järn som vore det lera. Ett lock med yta som stelnat mitt i en krusning. Det är kanske ett mönster att följa för en konstnärinna, som normalt arbetar med just lera. Sedan är frågan om ens barnen, tycker det är en spännande struktur på ett brunnslock, när de befinner sig i en mycket strukturerad stad.

Utan titel – Thomas Elovsson

En dörr till underjordens härskare, underjordens härskare själv eller djävulens sigill. Se där några tolkningar av det som kan uppfattas som en glad fyr, men som är en illusion. Locket med en "Smile"-gubbe i ett hjärta är farligt. Smile, och du ler bara en kort tid, sedan är du fångad i en kultur av droger, som drar dig ner i underjordens helvete.

Foto: M. Ohlén, Orange AV Prof AB

"Heavy Metal", Christian Partos.

Heavy Metal – Christian Partos (se bild ovan)

Om man gräver ett hål i marken, var hamnar man då? Många barn får svaret "i Kina". Och i detta håls antipod härskar draken. Vad är naturligare än att även draken nyttjar hålet, och visar sig hos oss. Med eld och ånga strömmade ut ur dess gap. Återbördad till verklighetens Stockholm, är av säkerhetsmässiga skäl, brunnslockets gap tilltäppt och ångan svalnad.

Försvann – Helen Partos

Splash, och likt ringar fortplantar sig vågorna ut i periferin mot lockets kant. En hel sekvens av vattnets formering, fångad och koncentrerad på ytan av ett brunnslock.

Foto: M. Ohlén, Orange AV Prof AB

"Gåtan", Olov Tällström.

Gåtan – Olov Tällström (se bild ovan)

Livet är en stor fråga. Och i livet fås en fler frågor. Får man ett svar, uppstår bara fler frågor. Djupa såväl som ytliga. Detta återspeglas i brunnslockets frågetecken, där regn samlar stadens stoft i fördjupningarna. Vattnets förångning får stoftpartiklarna att stanna kvar i tecknen, och ger dessa en varierande mörkhet, olika beroende på djup.

Foto: M. Ohlén, Orange AV Prof AB

Utan titel, Annelie Wallin.

Utan titel – Annelie Wallin (se bild ovan)

Även en liten varelse har rätt till en dröm, att få lämna mörkret och leva ett liv i ljuset. Här experimenterat för dem där uppe, de som lagt locket på.

Aj! – Martin Wickström

Vem vill bli nedtrampad varje dag? Ingen, inte ens ett brunnslock. Som företrädare för alla tysta lock, ropar ett lock - Aj! Ett "AJ!" mitt i de strikta rutorna.

Oj! – Martin Wickström (se bild nedan)

I krotgäta Stockholms city, blir brunnslock ofta åsyna vittne till mången vinglig färd. Då kan detta locks vågiga linjer restituera synen till råta, och med rätta ropo: Oj!

Foto: M. Ohlén, Orange AV Prof AB

"Oj!", Martin Wickström.

Ordet däckel

I texten om de nya locken i Stockholm, har uttrycket brunnslock använts för att markera, att däckellocken har ett nordligare läge. I sydligare nejder är motsvarande ord, däckellock. Lock och ram bildar tillsammans en däckel, ett ord som är närbesläktat med danskans däcksel. En brunns ram är däremot vidare. Skillnaden i beteckning av gatans accessoarer är inte ny, vilket framgår av diskussionen på Svenska Kommunal-Tekniska Föreningen årsmöte i Landskrona 1920. Till detta möte förelåg "Förslag och yttrande rörande normalisering av däcklar". Det blev en livlig debatt om just ordet däckel. Delegationerna i Sydsverige förordade däckel, medan de från Nordsverige föredrog beteckningen betäckning. Bland annat dåvarande VA-chefen i Malmö,

Ivar Wendt kämpade på barrikaderna för ordet däckel. Skåningarna upplevde ett nytt Roskilde, för det blev givetvis ordet betäckning som segrade. Trots att det nästan gått 80 år sedan dess, används i de södra regionerna fortfarande uttrycket däckel. Det kan ha sin förklaring i, att för en skåning är betäckning något helt annat.

Däcklar och politik

Lagt lock ligger. Det är den slutsats man kan dra, när man finner däckellock med texter från svunna tider. I länder som till exempel Frankrike, Danmark, Polen och Rumänien kan man finna däckellock med text från de gamla kejsarrikena. Gatuskyltar och dylikt må under seklets gång ha bytts ut under skiftande politiska regimers totalreglerade samhällen, men däckellocken ligger orörda kvar. Det finns också exempel på administrativa minoritetsspråk, som dominerat lockens texter på bekostnad av majoritetsspråket, men som fått ligga kvar trots senare tidens språkrevansch. Sådana lock återfinns i både Flandern och Québec. Det har dock hänt att lock lyfts bort. På Landskronamötet 1920 berättas det om att i Borås hade en natt några tjuvar kört med en vagn och tagit upp lock efter lock, vilket medfört att på morgonen var alla brunnar i en gata utan lock. Detta verkar med erfarenhet från många dekaders lockhistoria, dock ha varit sällsynt, men risken kanske ökar med lock designade av konstnärer. De blir kanske gångbara på marknaden (lock som går hem).

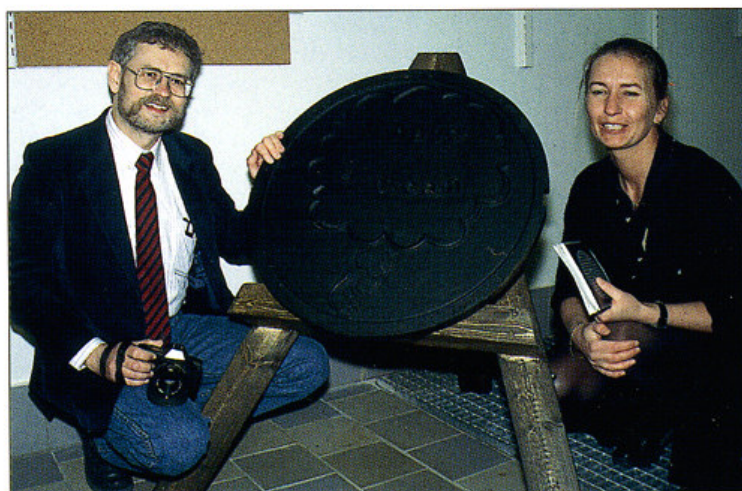

Foto: E. Wennlöf

Artikelförfattaren Eber Ohlsson och Tilla Larsson från Malmö VA-verk flankerar "I have a dream".